

Alfonso Rueda: un migrant andalús provant sort a Mallorca

L'Alfonso Rueda va arribar a Mallorca decidit a dedicar-se a l'horticultura ecològica. La seva incorporació ens dona peu a conèixer l'opinió d'un forà sobre aquest sector a l'illa. Les mirades des de fora, sense complexos ni vergonyes, ens fan adonar de circumstàncies que els actors que ho viuen en pròpia pell passen per alt. De fet, la història de l'Alfonso, el recorregut que el va portar a migrar cap a aquesta illa, és tan interessant com l'opinió que ens aporta.

TEXT I IMATGES: MIQUEL SERRA, APAEMA. ASSOCIACIÓ DE LA PRODUCCIÓ AGRÀRIA ECOLÒGICA DE MALLORCA

Quan algú resol fer un canvi de vida, el mouen una sèrie de conviccions que potser s'han activat o manifestat de forma clara durant una època anterior de disgust o conflicte. Normalment som inconscients de l'abast de tal neguit, fins que un fet del mateix nivell que els anteriors, però presentat en el moment menys oportú, actua com a catalitzador de tot plegat. A tots ens ha passat.

En aquests moments de ruptura és precisament quan ens permetem (en funció de les circumstàncies, és clar) escoltar-mos a noltros mateixos; és quan ens sondejам internament sobre l'autenticitat dels moviments duits a terme. És quan de forma més fàcil podem respondre a la pregunta: què és important per cada un de noltros i què estam disposats a fer o arriscar.

01, 02 (pàg. següent):
Alfonso Rueda al seu tros mallorquí.

Pel present article, la intenció era descriure la visió que tenia de l'agricultura mallorquina un acabat de vindre provinent de la península que aterrava amb la intenció de dedicar-se de forma exclusiva al camp. Trobava molt interessant una descripció fresca, vàlida i legítima, de tot el que envolta l'agricultura ecològica a la nostra illa (i per extensió, a les Balears), per part d'algú que encara no estava immers dins els circuits i relacions, i que no tenia cap impediment ni motiu per no xerrar de forma clara.

El retorn al camp

Però mentre parlàvem amb l'Alfonso Rueda perquè me relatàs els motius que l'havien empès cap aquí i com tenia previst obrir-se camí, resultava que era més interessant la seva història personal que l'agrícola, per dir-ho de qualque manera. I després he caigut que la història d'algú que gira l'esquena a l'àmbit urbà i torna al camp no és tan atípica, i que serveix per recordar als qui ho viuen com una convicció innata i els hi està anant bé, de la fortuna d'haver-s'hi pogut dedicar.

L'Alfonso és un bergant de 40 anys, fort i pacient com un mul, que havia anat tirant a Màlaga amb diverses ocupacions, principalment de picapedrer. Deixada l'obra, durant prou anys va portar una tenda d'informàtica que amb el temps derivà en un cibercafé al qual hi dedicava *"todas las horas de vigilia. A las seis de la mañana ya estaba abierto, no cerraba hasta que era de noche, y no paraba de atender encargos y clientela. No era vida"*.

Tot i la dedicació completa hagué de tancar i agafà un negoci familiar, una petita tenda de comestibles. Els marges de benefici eren escassos i suficients però ho va deixar anar, potser per no alimentar més la sensació de volatilitat que li gratava per dins. La seva dona era empleada a una companyia de telecomunicacions i l'Alfonso recorda les conseqüències de la pressió a la qual sotmeten als treballadors i com aquesta tornava de desfeta moltes de vegades.

Aprofitant una reestructuració de la plantilla va prendre la decisió de sortir i provar sort per una altra banda. I així és com la parella coincidí en el mateix període vital i, amb un infant de dos anys, va decidir de canviar d'aires i venir a Mallorca a

practicar l'agricultura ecològica.

Per què Mallorca, i per què agricultura? La seva dona era nascuda aquí, encara que pràcticament mai hi visqué, però la seva mare, la sogra d'Alfonso, encara té una casa a Palma, i això és una ajuda molt grossa.

A l'Alfonso sempre li havia estirat el camp, diu. Durant un dels intervals entre feina antiga i feina nova, va fer un curs promocionat per la Junta de Andalucía de sis mesos de pastor de remugants. El curs li va encantar, va arribar a fer-se càrrec d'una guarda de 300 ovelles, a Cadis. La següent experiència agrícola no fou tan afortunada, però sí igualment enriquidora. A través d'una cooperativa de productes eco li van oferir eines, terra i accés a aigua de reg amb la promesa de comprar-li tota l'hortalissa que fes, subjecta a un calendari prèviament acordat. Durant l'any que s'hi va dedicar va entrar dins els principis de l'agricultura ecològica, el compostatge, la sembra diversa, les varietats locals, etc. La cosa no acabà bé per falta d'acords posteriors però tingué temps per convèncer-se que era una activitat que si bé *“no te vas a hacer rico, si se puede vivir de ello”*. El treball a l'aire lliure i la satisfacció d'estar fent *“algo con las manos”* compensava l'esforç físic, *“no era tan duro como lo que ya conocía”*.

Una mirada andalusa sobre els aires mallorquins

Les illes Balears tenen fama de necessitar personal per poder atendre la creixent oferta turística; una oferta desmesurada aquest estiu, on s'ha parlat per primera vegada i de forma oberta de la sensació de saturació que han experimentat tant residents com els mateixos turistes. Alfonso i la seva dona havien sospesat la idea d'obrir un negoci a l'illa. Mentrestant, ell anava recopilant informació de tota la cosa relacionada amb l'agricultura ecològica d'aquí. Així fou com contactà amb APAEMA, l'Associació de Productors d'Agricultura Ecològica de Mallorca, qui li va fer de pont per poder trobar terra i contactar amb possibles clients o socis de feina. *“Me pasé un mes entero buscando tierra para cultivar, donde fuese de la isla. Las fincas buenas o ya estaban pilladas, o no tenían agua de riego, o no les interesaba estar en ecológico, o lo más habitual, pedían una exageración de alquiler. El Banc de Terres del municipio de Palma todavía no estaba activado”*.

Quan li deman per la impressió que té ara que ja està establert a una finca de Manacor amb superfície suficient per a una persona (1'4 hectàrees), inscrita uns anys abans al Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica, amb aigua, sense haver de pagar un lloguer,

només mantenir la terra cultivada (i que els propietaris puguin endur-se tota la verdura que necessitin), l'Alfonso posa cara de circumstàncies. Li sap greu semblar crític amb la terra de la qual espera ser acollit, però jo li insistesc que m'interessa molt la seva opinió. Hem de tenir en compte que Andalusia és un dels productors grossos de producte ecològic a l'estat, i un dels màxims exportadors. Llavors és més que comprensible el comentari que *“la agricultura eco no está tan desarrollada como allí, la veo más conformista, no tan profesional. Cada agricultor tira por su viento, me parece, le cuesta organizarse con los demás”*.

Jo no puc estar més d'acord. El sector agrícola illenc –i tampoc ens diferenciam molt del català, llegiu l'assaig de Josep Pla “Els pagesos”, on queda reflectida la inherent desconfiança i immobilitat del pagès– pateix d'una crònica manca estructural quant a plantejament a mitjà i llarg termini de quin model agrícola es vol tenir per les generacions immediates, cosa de la qual és culpable l'administració, els sindicats i els mateixos pagesos.

Ara mateix, a l'illa es viu un clima de bonança pel producte ecològic, existeix més demanda que oferta, tot i que continua sent difícil assolir un punt de contacte directe pagès-consumidor. El millor avanç en aquest aspecte ha estat el sorgiment del Mercat ecològic de Palma, que obri els dimarts i dissabtes, i que no ha aturat de créixer i donar oportunitats als hortolans i elaboradors eco locals. Precisament aquest mercat ha fet veure l'interès que desperten els aliments eco-

lògics i el potencial que tenen. I això és del que l'Alfonso ens alerta, *“si aquí no se organizan se corre el peligro de que llegue una empresa grande y se haga con el mercado”*. Una bona advertència.

Els principis sempre són difícils. L'Alfonso ha d'invertir en material i reg sense comptar amb entrades durant un temps. Ha obert converses amb productors locals que venen al Mercat de Palma, grups de consum, cooperatives de consum i altres (ha mirat per anar a vendre a mercats de pobles, però els tràmits són lents i fatigosos, afirma), i el seu objectiu és treballar per oferir productes de la màxima qualitat (per això compta amb els cursos de formació que apareguin i el servei d'assessorament de l'associació). L'Alfonso troba que es pot millorar el servei al client i a través de la venda on-line és on creu que es pot fer un espai dins el mercat local, fidelitzant comandes i repartint producte fresc a qualsevol punt de l'illa.

El meu consell és que sempre provi de tenir producte venut per avançat, de forma que rodi al màxim pel circuit i es vagi donant a conèixer. Com he escrit abans, sabem que hi ha una forta demanda (tenim previst des d'APAEMA fer una diagnòsi del sector eco) i a poc a poc van sorgint nous pagesos, però els hàbits de consum poden arribar a complicar molt l'entesa entre ambdós. Hi ha petites empreses que reparteixen paneres baix comanda, i estan funcionant. Sigui com sigui, Mallorca donarà sempre la benvinguda a tothom que vulgui venir a cultivar la terra de forma ecològica i respectuosa amb el medi i el mercat. 🌱